

ката: “Че то вашто, госпожа, е по-леко: ори, мели, яж. А при нас: проси го, носи го, мели го, печи го и чак тогава го яж”.... “Казват, че ще работят жените. А те кога ще ходят да врачуват? Това е техният занаят...” (Колев 2003: 36-37).

За реализиране в практиката на комунистическата идеология за равенство на мъжа и жената, през 1961 г. Националният съвет на Отечествения фронт²² взема решение за откриване на школи за повишаване на общата и битовата култура на циганските жени. През есента на същата година в Асеновград се събра 30 девойки и млади майки. В продължение на 45 дни се обучават по различни въпроси, вкл. и да придобият навици да си служат със съвременното домакинско оборудване. В хода на някои от лекциите възникват остри разногласия. Младите циганки не признават никакви аргументи по въпросите за предпазване от бременност и високата раждаемост: „Ние така сме свикнали, така знаем от нашите майки и баби”. Проблем се оказва и присъствието на омъжените. „Мине, не мине някой ден, и при директорката на школата се явява някоя от курсистките с молба за отпуск. „Мъчно ми стана за детето, на 3 годинки е, оставих го на свекървата” – проплаква тя и ѝ се разрешава. Но минават два, три, четири дни – школничката не се връща. Друга се явява с писмо от мъжа си, в което той се заканва, че ако до три дена не се прибере в къщи, ще намери друга”.

През следващите години предложенията за включване в школите се правят от Общинските комитети на ОФ. Критерии, по които се подбират курсистките са: членство в ОФ, включване в просветни и културно-масови мероприятия, „да работи упорито за издигане уровня на жените циганки като ги включва в провеждането на редица мероприятия – събрания, седенки, срещи, трудови прояви, участие в художествената самодейност”, трудолюбие, авторитет в общността.

За 19 години се създава мрежа от 14 школи за повишение на битовата култура на жената циганка в окръзите с най-голям брой цигани – Пловдив, Сливен, София, Монтана, Плевен, Русе и др. (Колев 2010: 42-46)

По време на своето управление тоталитарната власт предприема и действия срещу етническата идентичност на циганите. Политбюро на ЦК на БКП на 31 октомври 1959 г. приема решение: „IV. Смята за правилно да се уреди положението на онези трудещи се цигани, които се чувстват българи и искат да се регистрират като българи или да заменят мохамеданските си имена с български. Във връзка с това Министерството на правосъдието да внесе в едномесечен срок предложение за изменение за правилника за водене на регистрите за гражданското

²² ОФ – Отечествен фронт е масова политическа организация в България, в която доминира БКП (1942 – ср. 90-те г. на XX в.)